

Fiche 4: Mededeling – Ontwikkeling landbouwmilieu-indicatoren

Titel:

Mededeling - Ontwikkeling van landbouwmilieu-indicatoren voor het monitoren van de integratie van milieuaspecten in het GLB.

Datum Raadsdocument: 15 september 2006

Nr Raadsdocument: SEC(2006) 1136

Nr. Commissiedocument: COM(2006) 508 final

Eerstverantwoordelijk ministerie: LNV

Behandelingstraject in Brussel: CSA (december 2006)_Landbouwrapad (december 2006) ,

Raadswerkgroep landbouw structuur en plattelandontwikkeling (7 november jl)

Interdepartementaal standpunt te formuleren: Ja

Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

De mededeling is een initiatief van de Commissie om te rapporteren over het werk op het terrein van de ontwikkeling van landbouwmilieu-indicatoren voor het monitoren van de integratie van milieuaspecten in het Gemeenschappelijk landbouwbeleid. Daarnaast doet de Commissie een aantal voorstellen voor de verdere ontwikkeling en het gebruik van de indicatoren. De Commissie geeft aan dat indicatoren van belang zijn voor:

- informatievoorziening over toestand en ontwikkelingen in landbouw en milieu;
- de impact van landbouw op milieu in kaart brengen;
- de impact van landbouw en milieubeleid op het ‘milieumanagement’ van landbouwbedrijven;
- informatie bieden t.b.v. beleidsbeslissingen op het gebied van landbouw en milieu
- illustreren van relaties tussen landbouw en milieu voor het grote publiek.

In 1998 heeft de Europese Raad (Cardiff) aangegeven dat de milieudimensie geïntegreerd dient te worden in alle beleidsterreinen van de EU. Daarbij is ook het belang aangegeven van de ontwikkeling van indicatoren voor het monitoren van de invloed van economische sectoren waaronder landbouw op het milieu en de voortgang van het integratieproces. De Europese raad in 1999 (Helsinki) heeft de strategie aangenomen voor de integratie van de milieudimensie in het Gemeenschappelijk landbouwbeleid. Daarbij is ook het verzoek gedaan regelmatig te rapporteren op basis van landbouwmilieu-indicatoren. De commissie heeft daarop twee mededelingen gepresenteerd die ingaan op de ontwikkeling van landbouwmilieu-indicatoren (COM(2000)20 en COM (2001) 144). Deze mededelingen waren de start voor het opzetten van het IRENA project (Indicator Reporting on the integration of Environmental Concerns into Agricultural Policy). Het project had tot doel de ontwikkeling van een set van landbouw- en milieu-indicatoren. Het project is gestart in 2002 en geëindigd in 2005. Vanuit Nederland is het Wageningen UR (LEI) betrokken geweest bij de uitvoering van het project.

Het IRENA project heeft de volgende uitkomsten opgeleverd:

1. een beschrijving van 40 indicatoren (inclusief 2 subindicatoren) met bijbehorende datasets;
2. een indicator rapportage, beschrijving ontwikkeling van de indicatoren;
3. een assessment-rapport over de toepasbaarheid van de indicatoren voor milieu en GLB;
4. een evaluatierapport waarin onder andere aangegeven staat welke werkzaamheden er nog moeten plaatsvinden.

Op basis van de resultaten van het IRENA-project en de daarbij geconstateerde beperkingen, stelt Commissie voor om te komen tot:

1. (verdere) stroomlijning van de IRENA-indicatorset tot een (kleinere) set van 28 indicatoren, die meer beleidsrelevant zijn. Zesentwintig indicatoren komen voort uit de IRENA indicatorset, twee zijn toegevoegd. Deze laatste twee indicatoren betreffen nieuwe landbouwmilieuonderwerpen (risico's van fosfaat en pesticiden).
2. Consolidatie van de geselecteerde set van indicatoren door deze uit te breiden naar de nieuwe lidstaten en door zwakheden te corrigeren. Verder wordt in deze context voorgesteld:
 - om wetgeving met betrekking tot landbouwdata (statistisch en administratief) te ontwikkelen zodat er effectiever gebruik van gemaakt kan worden.
 - Het opzetten van en ontwikkelen van nieuwe onderzoeken bijvoorbeeld voor bedrijfsmanagement systemen;
 - Te onderzoeken in hoeverre het 'Farm Accountancy Data Network' (FADN) gebruikt kan worden voor landbouwmilieu-rapportages. FADN is een (EU) instrument voor de evaluatie van inkomens van agrarische ondernemers en de impact van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid;
 - Waar noodzakelijk verbeteren en valideren van de (reken)modellen
 - Verder zoeken naar het verbeteren van indicatoren voor agrarische biodiversiteit, habitats en landschap;
 - Zoeken naar mogelijkheden om bij de dataverzameling gebruik te maken van bijvoorbeeld milieuregeling (Kaderrichtlijn water, Vogel- en Habitatrichtlijn), INSPIRE (Infrastructure for spatial information in Europe) en het Global Earth Observation System of Systems (GEOSS).
3. Permanente en stabiele afspraken over het lange-termijn functioneren van het systeem van indicatoren. Hierbij is aangegeven dat de lidstaten dit volledig dienen te ondersteunen aangezien het succes afhankelijk is van het verzamelen van de data op lidstaat en regionaal niveau.

Rechtsbasis van het voorstel: n.v.t., het betreft een mededeling

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: n.v.t., het betreft een mededeling.

Instelling nieuw Comitologie-comité: n.v.t

Subsidiariteit en proportionaliteit:

Subsidiariteit:

Strikt genomen niet van toepassing, het betreft een mededeling. Voor zover tot een beoordeling dient te worden overgegaan, luidt het oordeel: positief.

Een optreden op communautair niveau maakt het mogelijk dat de milieudimensie, door middel van evenwichtig ontwikkelde landbouwmilieu-indicatoren op basis van door lidstaten aangeleverde informatie, op een eenduidige wijze geïntegreerd kan worden in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Proportionaliteit: Strikt genomen niet van toepassing, het betreft een mededeling. Voor zover tot een beoordeling dient te worden overgegaan, luidt het oordeel: twijfelachtig.

Het is de vraag of de door de Commissie voorgestelde acties bijdragen aan de kwaliteit van data en vergelijkbaarheid van gegevens op EU-niveau. De mededeling geeft hier niet direct antwoord op.

Consequenties voor de EU-begroting: nvt

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger: in dit stadium niet vast te stellen. Nederland zal de Commissie om verheldering op dit punt vragen..

Vervolgtraject financiële afspraken:

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering): Mogelijk zijn aanpassingen van de dataverzameling in Nederland nodig. Dit kan eventueel leiden tot extra lasten voor overheid en samenleving (bijvoorbeeld ondernemers) bij dataverzameling. Indien duidelijk is wat er precies gevraagd wordt zou dit verder uitgezocht moeten worden. Naar aller waarschijnlijkheid zijn de meeste data relatief eenvoudig beschikbaar met uitzondering van de informatie voor het onderdeel landschap. De vraag is of hier op nationaal niveau informatie beschikbaar is.

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerking treding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: n.v.t.

Consequenties voor ontwikkelingslanden: geen

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

Nederland onderschrijft het belang van landbouwmilieu-indicatoren in relatie tot het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De beschikbaarheid van vergelijkbare en betrouwbare indicatoren is een belangrijke basis voor het opstellen van het beleid en het maken van analyses. Door verder actie te ondernemen zal de kwaliteit van data en vergelijkbaarheid van gegevens op EU-niveau stijgen. Het is de vraag of de door de Commissie voorgestelde acties hieraan bijdragen. Op basis van de mededeling wordt dit niet duidelijk onderbouwd. Nederland zal daarom een aantal hieronder genoemde vragen ter verduidelijking aan de Commissie stellen.

De kans is groot dat er additionele statistische informatie moet worden ontwikkeld. In dit geval dient dit gebaseerd te zijn op een afweging van de kosten tegen de opbrengsten voor het ontwikkelen en verzamelen van die informatie. Op deze manier wordt de lastendruk en de kosten voor onder meer het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beperkt.

Het gaat o.a om de volgende vragen:

- welke indicatoren zijn op dit moment niet bruikbaar en welke ontbreken er nog?
- Wordt bij de ontwikkeling van indicatoren ook rekening gehouden met een toekomstig GLB (na 2013)?
- Aan welke aanpassingen op het terrein van bestaande wetgeving wordt gedacht?
- Welke nieuwe onderzoeken zullen er worden uitgevoerd?
- Wat is het doel van de coördinatie met andere indicatoractiviteiten?
- Aan welke permanente regeling wordt gedacht voor het indicatorsysteem?
- Waarom wordt er niet aangesloten bij EPTR (ECE, European - Pollutant Release and Transfer Register), Monitoringsysteem broeikasgassen, EMEP (ECE, Co-operative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air pollutants in Europe) ed.?
- Bij de indicator voor Landschap is onduidelijk of ook rekening is gehouden met de Cultuur Historische waarde van landschappen en de grondgebonden landbouw als drager en beheerder van landschap.
- Kan de Commissie in de verdere uitwerking inzicht geven in de eventuele administratieve lasten die een verdere ontwikkeling van de indicatoren met zich mee brengt?

Verder acht Nederland het van belang dat op het terrein van de indicatoren en monitoring zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de thans beschikbare statistische informatie. Bij het maken van afspraken over de verdere ontwikkeling van nieuwe indicatoren dienen het statistisch bureau van de Europese Unie (Eurostat), de nationale statistische bureaus alsmede deskundigen van de lidstaten (zoals voor Nederland bijvoorbeeld het LEI) dit zeker te stellen. Indien door de Commissie inzichtelijk is gemaakt of het voorstel een verhoging van de administratieve lasten met zich meebrengt zal Nederland onderzoeken hoe zich deze deels nieuwe informatieverplichtingen verhouden met het standpunt van het Kabinet de enquêtedruk voor ondernemers in Nederland te reduceren, de zogenaamde enquêtevakantie.

